

Lisandusi Ene Mihkelsoni isapoolsete sugulaste loole: Johannes Kullatom (1896–1946)

Galina Ponomarjova

Ene Mihkelsoni isa Heinrich-Rudolfi perekonnanimi oli kuni kümneaastaseks saamiseni Kullatom. Oma esimesel eluaastal elas ta koos ema Anu (Anno) ning õe Jelene-Johannaga isa Jakob Kullatomi majas Rakveres aadressil Vaestemaja (nüüd Aia) tänav nr 22. Jakob ja Anu Kullatomi neljast lapsest kaks surid varakult. Isa suri 1918. aastal 50-aastaselt. Leseks jäänud Anu koos aastase Heinrich-Rudolfi ning kolm aastat vanema Helene-Johannaga kolis elama oma vanapoisist venna Tõnis Mihkelsoni talu Imavere vallas Järvamaal. Kuna Tõnisel lapsi polnud, lapsendas ta 1927. aastal oma kümneaastase õepoja, kellest sai nii Mihkelsoni nime kui Kulli talu pärija. Nii ema Anu kui õde Helene-Johanna jäid kandma Kullatomi nime.

Ene Mihkelsoni vanaisa Jakob oli oma isa Mats Kullatomi neljast lapsest noorim. Tal olid kaks venda, Toomas ja Jaan, ning vanem õde Mai. Anu käis oma mehe vendadega hiljem tihedalt läbi, kuna nad olid pärast Jakobi surma määratud tema vara hooldajateks. Alles 1930. aastal sai Anu mehelt päritud maja täievoliliseks omanikuks ning müüs selle kuus aastat hiljem maha. Ehkki Ene Mihkelson teadis oma Rakvere vanaisa Jakob Kullatomi nime ning oli teadlik ka tema vendade Jaani ja Tooma olemasolust, ei jõudnud ta Rakvere arhiivis nende kohta käiva infoni ning ei tegelenud Rakveres õppides ka nende otsimisega. Nii ei saanudki ta teada, et talu Rägavere mõisa lähistel, kuhu isa ja ema ta 1949. aasta kevadel metsa minekul peitu viisid, kuulus tema vanaisa Jakob Kullatomi vanema venna Toomase tütrele Helene-Paulinele, kes oli abiellunud 1938. aastal selle talu peremehe Karl Siwiga.

On huvipakkuv, et Ene Mihkelsoni juured on Kullatomide kaudu tugevasti seotud ka Lääne-Virumaaga ja eriti Rägavere ümbrusega, kust algas tema koolitee. Nõukogude võimu vägivald tabas valusalt nii tema emapoolset Jugade suguvõsa ja Mihkelsoni Järvamaal kui ka Kullatome Virumaal. Omakaitses teeninud venna arreteerimisele vaatamata ei kohkunud Helene-Pauline pakkumast peidupaika metsavennast onupoja Heinrich-Rudolf Mihkelsoni pisitütrele Enele. Ene Mihkelsoni arhiivis on kirjavahetus Helene-Pauline tütre Estriga, milles nähtub, et Kullatomide sugulussuhted väikese põgenikuga jäid peres järeltulijate eest varjatuks.